

Nr 184.

Ankom till riksdagens kansli den 27 maj 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av vissa i Kungl. Maj:ts proposition med förslag till beredskapsstat för budgetåret 1938/39 jämte i ämnet väckta motioner behandlade allmänna principfrågor.

(3:e och 4:e avd.)

I propositionen nr 275, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling i vad densamma ej angår jordbruksärenden, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden den 31 mars 1938 föreslagit riksdagen att

dels godkänna ett statsrådsprotokollet såsom bilaga bifogat förslag till beredskapsstat för budgetåret 1938/39,

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att, om så till följd av en väsentlig försämring av konjunkturläget inom landet eller inom vissa näringsområden provas erforderligt, fastställa beredskapsstaten eller viss del därav att lända till efterrättelse såsom förskottsstat *samt att* ställa å förskottsstaten upptagna anslag till vederbörande myndigheters förfogande.

Utskottet, som i annat sammanhang behandlar Kungl. Maj:ts förslag i vad detsamma avser de särskilda i beredskapsstaten å drift- och kapitalbudget upptagna anslagen, företager här till behandling de principfrågor, vilka i propositionen beröras å sid. 1—11 och som avse investeringsprogrammet och de budgettekniska anordningarna.

I samband med Kungl. Maj:ts förslag i nämnda frågor har utskottet till behandling förehåft

dels två likalydande motioner, väckta den ena, nr 334, inom första kammaren av herr *F. Domö m. fl.* samt den andra, nr 479, inom andra kammaren av herr *G. Bagge m. fl.*, i vilka motioner bland annat hemställts,

1) att riksdagen i fråga om de i beredskapsstatförslaget upptagna specificerade arbetena ville efter vederbörlig prövning godkänna arbeten i en förhållandevis vidsträckt omfattning men inom ramen för de sålunda godkända anslagen bemyndiga Kungl. Maj:t att igångsätta arbeten intill en sammanlagd årskostnad för staten av 50 milj. kronor, vilken summa riksdagen efter vederbörande utskotts avvägning må till angivna belopp uppdelas mellan driftsbudgeten och kapitalbudgeten,

2) att riksdagen vid uppställande av föreskrifter för beredskapsstatens ikraftträdande måtte beakta, vad i olika hänseenden anförts beträffande riksdagsfullmaktens giltighetstid, remissförfarandet, arbetenas lokala och säsongmässiga anpassning samt planmässiga igångsättande m. m.,

3) att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsammaste utredning angående inrättande av ett fristående centralorgan för den egentliga arbetslöshetspolitiken samt att Kungl. Maj:t måtte till nästa års riksdag inkomma med förslag i ämnet,

4) att riksdagen måtte avslå förslaget att i beredskapsstaten uppföra ett anslag å 40 milj. kr. till statliga och kommunala beredskapsarbeten, men i avbidan på den under punkt 3) begärda utredningen besluta att i beredskapsstaten — utöver de under punkt 1) upptagna 50 miljoner kronorna — uppföra ett anslag å 15 milj. kronor att ställas till arbetslöshetskommissionens förfo-
gande,

dels två likalydande motioner, väckta den ena, nr 335, inom första kammaren av herr *K. Petersson m. fl.* samt den andra, nr 481, inom andra kammaren av herr *E. Åqvist m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte begränsa det begärda bemyndigandet för Kungl. Maj:t att fastställa beredskapsstaten eller del därav att gälla till den 15 februari 1939,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena, nr 336, inom första kammaren av herr *Ohlin m. fl.* samt den andra, nr 480, inom andra kammaren av herr *Carlström m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning rörande riktlinjerna för arbetslöshetspolitikens planläggning och organisation med särskild hänsyn till de förhållanden, som aktualiserats genom uppställandet av en särskild beredskapsstat.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna I: 334, 335 och 336.

Vid redogörelse för finansplanen i årets statsverksproposition framhöll chefen för finansdepartementet, att förberedelser för åtgärder som äro påkallade under en lågkonjunktur i rådande ekonomiska läge finge anses falla inom ramen för budgetarbetet. Konjunktursituationens möjligheter till utveckling i två motsatta riktningar, antingen fortsatt god konjunktur, om än med en kortvarig stagnation, eller också allvarlig depression, kunde icke på utgiftssidan mötas med något mellanting mellan restriktiva och expansiva åtgärder. Det naturliga bleve i stället att vid uppgörande av ordinarie anslagsäskanden i budgeten öva all den återhållsamhet, som vore förenlig med ofrånkomliga praktiska hänsyn, men att samtidigt för ett möjligt krisläge ha i färdig beredskap arbetsplaner för kapitalinvesteringar, som med kortaste varsel kunde sättas i verket. Detta syftemål syntes möjligt att tillgodose genom att riksdagen sattes i tillfälle att granska förslag till investeringar, avsedda att komma till utförande om och när den ekonomiska utvecklingen motiverade detta, och att å en särskild anslagsplan villkorligt anvisa erforderliga medel till dessa arbeten.

Vid utformandet av förslaget till riksstat för budgetåret 1938/39 hade de sålunda angivna principerna följts, anför departementschefen i nu förevarande proposition. Anslagsäskandena för verkliga utgifter och — i än högre grad — för kapitalinvesteringar hade m. a. o. begränsats och i så måtto anpassats efter de krav en fortsatt god konjunktur syntes ställa på finanspolitikens utformning. För att möjligheter skulle föreligga att möta en eventuell konjunkturförsämring hade därvid förutsatts, att budgeten senare skulle kompletteras med en anslagsplan som beredde tillfälle till en snabb utvidgning av den statliga anläggningsverksamheten.

Vissa inventeringar beträffande arbetsföretag, lämpade att sättas i gång under en lågkonjunktur, ha verkställts genom kommunikationsdepartementets försorg samt av särskilda utredningsmän inom socialdepartementet, som i ett den 27 juli 1937 dagtecknat Betänkande med utredning och förslag rörande beredskapsarbeten (Statens off. utredn. 1937: 26) framlagt resultaten av sina undersökningar. Sistnämnda utredning, som omfattat även kommunala arbeten samt jordbruks- och skogsarbeten men däremot ej anläggningsverksamhet inom statens affärsverk, har åsyftat att skänka ett underlag för upprättandet av sådana planer som den nu ifrågavarande. De förslag som framläggas i propositionen avse — enligt vad departementschefen anför — blott det närmaste budgetåret men förutsätta i princip, att inventeringsarbetet med utgångspunkt från den framlagda utredningen fullföljes.

Om de synpunkter, som varit bestämmande för den sakliga utformningen av det föreliggande förslaget till beredskapsstat, har *departementschefen* för egen del anför följande.

Det torde icke vara nödvändigt att här åter upptaga en allmän diskussion om inriktningen av den statliga krispolitiken. Hela anordningen med en krisberedskapsbudget syftar till att möjliggöra en hastig utökning av det allmännas kapitalinvesteringar, och den förutsätter alltså, att samhällsåtgärder av detta slag äro ägnade att motverka en depression. För att enighet skall vinnas om dessa åtgärder, är det tydligen icke nödvändigt, att alla hysa samma mening rörande storleken av den effekt, som på denna väg kan åstadkommas, om man blott delar övertygelsen att verkningarna gå i den avsedda riktningen. Under sådana omständigheter skall jag nöja mig med att här beröra två synpunkter, som på något håll kunna ge anledning till tveksamhet.

Den första är farhågan, att kapitalinvesteringar, motiverade av konjunkturpolitiska skäl, kunna företagas utan vederbörlig avvägning av deras nytta. Faran härför synes i möjligaste mån bli undanröjd, genom att investeringarna prövas i vanlig ordning, att de äro av samma art som de i den ordinarie budgeten upptagna, och att skillnaden i angelägenhetsgrad är den, att de under fortsatt god konjunktur skulle ha kommit till stånd något senare, än nu skulle bli fallet. Sätillvida innebär anordningen endast en tidsförskjutning av ett förutsett investeringsprogram, varvid tidpunkten för arbetenas utförande emellertid kan väljas lämpligare än som torde vara regel vid hitills tillämpade former för anslagsprövning och anslagsanvisning. Man skulle sålunda undvika eller i varje fall i hög grad minska de svårigheter, varmed försöken att åstadkomma en motkonjunktur inom den statliga anläggningsverksamheten i praktiken visat sig vara förbundna.

Den andra anledningen till tveksamhet, varå jag hänсыftat, kan sägas vara av rakt motsatt karaktär, i det den innebär, att nyss nämnda fördelar av att sätta i verket ett regelbundet investeringsprogram skulle vinnas på bekostnad av arbetenas anpassning efter arbetslöshetens art och lokala fördelning. Farhågorna torde sakna all grund för såvitt man räknar med en verkligt svår depression, under vilken alla kapitalinvesteringar kunna beräknas ta i anspråk outnyttjade produktionskrafter. Men även under förutsättning av en mindre allmän arbetslöshet synes den antydda svårigheten kunna övervinnas. Investeringsprogrammet är nämligen så mångskiftande till sin karaktär, och arbetena ha en sådan lokal fördelning, att hänsyn vid igångsättandet bör kunna tagas till arbetslöshetens art och lokala spridning. Detta gäller de redan i förväg lokalt bestämda arbetena. Men därtill kommer, att det särskilda anslaget till beredskapsarbeten i mera inskränkt bemärkelse ger möjlighet till att i stor utsträckning anpassa programmet efter de rådande förhållandena på arbetsmarknaden.

Omfattningen av beredskapsbudgeten har bestämts av följande överväganden. Endast sådana investeringar ha medtagits, vartill planerna förelegat i sådant skick, att de ansetts enligt vanliga regler kunna beslutas av riksdagen. Å andra sidan synes programmet böra ha sådan omfattning, att även vid en oväntat svår och plötslig nedgång i konjunkturen nästa riksdag skulle kunna inväntas, innan ytterligare anslag behövde begäras. Vid en mindre allvarsam eller partiell konjunkturförsämring böra möjligheter föreligga att ur den godkända planen utvälja delar, som lämpa sig för utförande under dessa förhållanden.

Departementschefen övergår härefter till frågan om *de budgettekniska anordningarna*. De olika möjligheter att tillgodose i finansplanen angivna önskemål, som närmast kunna bli föremål för övervägande, hava behandlats i en inom finansdepartementet upprättad promemoria, över vilka yttranden efter remiss avgivits av statskontoret och riksräkenskapsverket.

I promemorian ha i första hand behandlats tvenne huvudalternativ, det ena innebärande att budgeten skulle utbyggas genom ett slags tilläggsstat med villkorliga anslag, det andra att anslagsplanen skulle utformas som en av riksdagen lämnad förskottsfullmakt, knuten till en specificerad investeringsplan.

Det första alternativet förutsätter, att anslagsäskanden, avseende arbeten av här ifrågavarande art, skulle beredas och prövas av såväl Kungl. Maj:t som riksdagen i enahanda ordning som äskanden å riksstaten. Riksdagsbeslutet skulle emellertid icke innebära ett anvisande av medel utan innefatta, att anslagen skulle upptagas å en särskild anslagsplan, beträffande vilken Kungl. Maj:t samtidigt skulle bemyndigas förordna att densamma under vissa i riksdagsbeslutet närmare angivna förutsättningar skulle träda i kraft såsom en tilläggsstat. I anslagsplanen upptagna anslagsbelopp skulle — därest dylikt förordnande meddelades — i budgetredovisningen behandlas som om de varit uppförda å riksstaten.

Enligt det andra alternativet skulle riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att under angivna förutsättningar av tillgängliga medel förskottsvis bestrida kostnaderna för särskilda å en av riksdagen godkänd investeringsplan upptagna arbeten. De förskottade utgifterna skulle därefter ersättas genom anvisande av nästföljande års riksdag av erforderliga medel å särskild tilläggsstat. I detta fall skulle kunna tänkas att vid den första riksdagsbehandlingen investeringsplanen bleve föremål allenast för en mera generell granskning.

Slutligen har i promemorian ifrågasatts en tredje lösning av förevarande spörsmål, innebärande en mellanform mellan ovannämnda båda alternativ. Enligt denna mellanform skulle riksdagen fastställa en villkorlig tilläggsstat på sätt i det första alternativet avsetts men samtidigt bemyndiga Kungl. Maj:t att, därest konjunkturläget icke påkallade att anslagsplanen i sin helhet trädde i kraft, i allt fall igångsätta vissa å planen upptagna arbetsföretag. I sistnämnda fall skulle anslagsplanen icke erhålla karaktären av tilläggsstat utan kostnaderna för arbetsföretagen redovisas å förskottstitlet för att av nästföljande riksdag ersättas genom anvisande av erforderliga medel å särskild tilläggsstat.

Den senast skisserade kompromisslösningen skulle enligt promemorian erbjuda förmånen av finansiella anpassningsmöjligheter utan uppoffrande av de garantier ur budgetteknisk synpunkt och med hänsyn till riksdagens kontrollmöjligheter som ett beslut om villkorlig tilläggsstat utan den ifrågasatta uppmjukningen skulle skänka.

Rörande innehållet av ämbetsverkens yttranden över denna promemoria torde få hänvisas till propositionen, sid. 5—7.

I fråga om de budgettekniska anordningarna har *departementschefen* för egen del anfört följande.

Finansplanen för nästföljande budgetår, som utformats under beaktande av de ovissa konjunkturutsikterna, förutsätter, såsom jag tidigare framhållit, att medelsanvisningarna å riksstaten kompletteras med ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att under vissa förutsättningar disponera medel för olika av riksdagen i särskild ordning prövade ändamål, som böra tillgodoses om högkonjunkturen skulle brytas.

Den ifrågasatta finansfullmakten motiveras av att stor skyndsamhet är påkallad, om de avsedda åtgärderna skola vara av värde. Av detta motiv för bemyndigandet följer, att de utgiftsändamål detta omfattar böra vara prövade på förhand på ett sådant sätt, att dröjsmål ej skall behöva uppkomma på grund av att ytterligare mera väsentliga utredningar måste föregå en definitiv medelsdisposition. Även med hänsyn till den räckvidd, fullmakten skulle erhålla, måste kravet på en tillfredsställande utredning och prövning redan på det förberedande stadiet upprätthållas.

Vid övervägandet av den lämpliga utformningen av finansfullmakten har det av antydda skäl stått klart, att denna ej kan anknytas blott till en specificerad churu ej i detalj motiverad förteckning på företag, som skola få igångsättas i händelse av en vändning i den ekonomiska utvecklingen. De olika utgiftsändamålen böra bli föremål för Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning efter en utredning och med stöd av en motivering av samma karaktär, som är regel när det gäller anslag å riksstaten. Det torde vara ägnat att underlätta bedömningen, om den plan, på vilken de av finansfullmakten omfattade villkorliga medelsanvisningarna böra sammanföras, uppställas analogt med riksstaten. Även ur andra synpunkter framstår en sådan anordning såsom motiverad.

Statskontoret har framhållit vikten av att en riktig bild erhålles av den belastning av budgetutjämningsfonden, som skulle bli följden av att medel disponeras i enlighet med anslagsplanen. Därvid gäller det främst att ange i vad mån poster upptagna på den del av planen, som motsvarar kapitalbudgeten å riksstaten, icke äro räntabla och således påkalla omedelbar avskrivning. Med den förordade uppställningen av anslagsplanen kan detta på ett enkelt och tydligt sätt ske genom att under driftbudgeten upptages en

rubrik »Avskrivning av nya kapitalinvesteringar», vara medel för avskrivning beräknas efter samma regler som tillämpas för riksstatens del. Här emot kan erinras, att avskrivningsposter sakna berättigande å planen eftersom de äro utan direkt betydelse för den fullmakt, till vilken denna är avsedd att vara en specifikation. Invändningen synes mig emellertid icke bärande. För medelsdispositionen enligt planen är det nämligen av stort värde att redan från början erhålla en korrekt bokföring, vilket såsom i det följande närmare utvecklas skulle möjliggöras genom den här förordade anordningen.

I departementspromemorian har ifrågasatts, att planen, om den i oförändrat skick sättes i kraft genom ett Kungl. Maj:ts beslut, automatiskt skulle erhålla karaktären av verklig tilläggsstat och alltså ej skulle behöva ånyo underställas riksdagen för fastställelse. I de över promemorian avgivna yttrandena har detta förslag avvisats. Ur principiell synpunkt har erinrats, att det skulle strida mot grunderna för riksdagens finansmakt, om å Kungl. Maj:t överlättes ej blott att avgöra, när förutsättningarna för igångsättande av ifrågavarande arbeten vore för handen, utan även att formellt fastställa en tilläggsstat för arbetena. I regel måste dock de åtgärder, som vidtagits sedan Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens bemyndigande låtit anslagsplanen träda i tillämpning, anses bindande och alltså medföra, att en omprövning från riksdagens sida av de å ett förslag till tilläggsstat sammanförda medelsanvisningarna blir av väsentligen formell natur. Vidare är att märka, att om planen i sin helhet sättes i kraft, ej heller avvägningen mellan olika utgiftsposter kan påkalla en omprövning, eftersom planen fastställts av riksdagen. Då jag likväl anser den av ämbetsverken gjorda invändningen avgörande, beror detta på att Kungl. Maj:t vid en eventuell fastställelse av planen såsom tilläggsstat skulle tvingas att fatta beslut jämväl om tilläggsstatens inkomstsida och att detta ställningstagande till finansieringsfrågan ej kan tänkas grundat på en riksdagens fullmakt. Att riksdagen skulle lämna preliminärt bemyndigande även i angivet hänseende skulle nämligen enligt min mening kunna ifrågakomma, endast om det vore klart, att medelsdisposition enligt planen under alla förhållanden skulle helt belasta budgetutjämningsfonden. Det låter sig emellertid väl tänka, att en annan lösning finnes vara lämpligare i den situation som inträtt efter planens fastställelse.

När jag sålunda tillstyrker, att Kungl. Maj:t under alla förhållanden skall å särskild tilläggsstat åska medel för de arbeten som må hava igångsatts med stöd av det till anslagsplanen knutna bemyndigandet — detta innebär tydligen att utgifterna regelbundet skola bestridas genom förskott — är syftet alltså, att riksdagen skall beredas tillfälle till prövning av finansieringsfrågan. Riksdagens omprövning av redan gjorda, å tilläggsstaten uppförda medelsanvisningar blir ju av redan antydda skäl väsentligen formell; i så måtto blir riksdagens beslut om upptagande av vissa poster på anslagsplanen att betrakta som den egentliga anslagsanvisningen och Kungl. Maj:ts därpå grundade beslut att likställa med fastställelsen av utgiftssidan på en tilläggsstat i gängse mening.

Genom framläggandet för riksdagen av en tilläggsstat erhålles tydligen möjlighet att i en praktiskt lämplig form vidtaga eventuellt erforderliga kompletteringar av arbetsprogrammet. De hörda ämbetsverken ha med skäl erinrat, att man, om Kungl. Maj:ts beslut om anslagsplanens ikraftträdande automatiskt skulle ge denna karaktären av en verklig tilläggsstat, skulle kunna tvingas att upprätta en andra tilläggsstat vid sidan av den av Kungl. Maj:t fastställda, om ett kompletteringsbehov skulle göra sig gällande.

Tilläggsstaten ger också ett lämpligt tillfälle till bestämning av medelsanvisningarnas slutliga karaktär i anslagstekniskt hänseende. Innan tilläggs-

stat fastställts, torde anvisningarna böra betecknas på ett från gängse anslagsbeteckningar skilt sätt, som klart anger deras speciella ställning. Med stöd av vad här anförts rörande behandlingen av anvisningarna vill jag förordna benämningen *förskottsanslag*. Dessa anslag skulle givetvis ej få överskridas.

De år, då riksstaten kompletteras med en på här föreslaget sätt utformad anslagsplan, kommer riksdagen att fatta beslut om två helt skilda kategorier av anslag, en vid vilken definitiv medelsanvisning sker och vilken därför infogas i budgetbalansen samt en annan där medelsanvisningen har karaktären av ett förskottsbemyndigande och till vars finansiering riksdagen sålunda förbehåller sig att i efterhand taga ställning; vid denna senare prövning får avgöras exempelvis i vilken utsträckning vägarbetena böra belasta automobilskattemedelsfonden eller få föranleda en underbalansering av tilläggsstaten. Den förra anslagsgruppen redovisas å riksstaten, den senare å anslagsplanen, för vilken jag i likhet med statskontoret — trots att den tydligen bör omfatta blott en utgiftssida — vill föreslå beteckningen *beredskapsstat*.

I den mån Kungl. Maj:t utnyttjar den till beredskapsstaten knutna fullmakten bör detta ske genom fastställande av *förskottsstat*, omfattande hela beredskapsstaten eller vissa delar av denna. Investeringsanslag böra få upptagas å en förskottsstat endast i förening med däremot eventuellt svarande avskrivningsanslag. Anslagstekniskt skulle för anslagen å en förskottsstat gälla, att de skola vara underkastade för motsvarande riksstatsanslag gällande förfogande- och dispositionsregler och sålunda, bland annat, skola grunda vanlig dragningsrätt å statsverkets checkräkning, i den mån de tillhöra driftbudgeten, och finansieras av riksgäldskontoret, i den mån de tillhöra kapitalbudgeten, men att utgifter å anslagen skola redovisas vid sidan av riksstaten till dess att anslagen överföras å tilläggsstat.

Redovisningen av de utgifter som bestridas med stöd av en förskottsstat bör givetvis direkt anknytas till anslagsfördelningen å denna. Förskottsstatens uppställning i förening med att den omfattar även avskrivningsanslag medför, att bokföringen därvid blir sådan, att den, sedan förskottsstaten fastställts såsom tilläggsstat, utan ändring kan överföras till budgetredovisningen. Även belastningen å statsverkets checkräkning blir med det förordade anslagsanvisnings- och redovisningsförfarandet från början korrekt.

Av statskontoret har föreslagits, att samråd med riksdagens fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret skall äga rum, innan beredskapsstaten lägges till grund för beslut. Även jag finner naturligt, att sådant samråd kommer till stånd. Jag anser dock icke tillräckliga skäl föreligga för att göra fullmäktigeinstitutionernas hörande till förutsättning för ett utnyttjande även i mindre omfattning av det föreslagna bemyndigandet.

Det enligt här angivna riktlinjer utformade förslag till beredskapsstat, som nu föreligger och vars olika anslag närmare motiveras av cheferna för av förslaget berörda departement (bil. 2—14 till ifrågavarande bilaga till statsrådsprotokollet), omfattar till övervägande delen anslag till arbeten, vilka ansetts under alla förhållanden böra komma till stånd och som kunna men — vid bibehållet konjunkturläge — ej behöva utföras under nästa budgetår. Därjämte ha emellertid å beredskapsstaten upptagits krispolitiska anslag med skiftande ändamål.

Inom den förra gruppen dominera anslagen till vägarbeten och till investeringar vid affärsverken. I övrigt omfattar gruppen väsentligen anslag till olika byggnadsföretag som varit föremål för prövning redan vid utarbetandet av årets statsverksproposition.

Bland de egentliga krisanslagen märkes främst anslaget till statliga och kommunala beredskapsarbeten samt vidare vissa bidragsanslag, väsentligen under nionde huvudtiteln, och anslag till investering i vissa utlåningsfonder.

Förskottsanslagen å driftbudgeten uppgå — exklusive avskrivningsanslagen — till ett sammanlagt belopp av 155.9 miljoner kronor, varav 50.9 miljoner kronor under femte huvudtiteln och 90.2 miljoner kronor under sjätte huvudtiteln. Anslagen å kapitalbudgeten uppgå till sammanlagt 75.4 miljoner kronor, varav 42.4 miljoner kronor hänföra sig till affärsverksfonderna. Här emot svara avskrivningsanslag å sammanlagt 26.1 miljoner kronor.

Utskottet.

Utskottet vill till en början beröra frågan om det i föreliggande proposition med förslag till beredskapsstat för budgetåret 1938/39 ingående investeringsprogrammet och särskilt omfattningen av de ifrågasatta av konjunkturpolitiska skäl motiverade kapitalinvesteringarna. Utskottet måste i likhet med departementschefen och vissa motionärer finna åtskilliga svårigheter föreligga därutinnan, att de i föreliggande beredskapsstat upptagna förskottsanslagen i ett flertal fall hava samma ändamålsbeteckning som anslag, upptagna å det föreliggande förslaget till riksstat. Emellertid anser sig utskottet kunna utgå från att Kungl. Maj:t, då det gäller ordnandet av sådana arbeten, som äro avsedda att utföras med anlitan av medel å beredskapsstat, men som eljest skolat senare bestridas av å den ordinarie budgeten upptagna anslag söker vidtaga sådana anordningar, att icke praktiska olägenheter uppkomma. I anledning av vad departementschefen anfört rörande svårigheterna att på lämpligt sätt ordna arbeten under förutsättning av en mindre allmän arbetslöshet vill utskottet understryka vikten av att i största möjliga utsträckning investeringsprogrammets genomförande sker med hänsyn tagen till icke blott rådande läge på arbetsmarknaden, utan även de lokala förhållandena å de orter, där arbetslösheten uppträder utan att dock hava erhållit en mera allmän spridning. Utskottet förutsätter härvid, att vid en mera lokalt begränsad arbetslöshet de för arbetslöshetens bekämpande å den ordinarie budgeten till förfogande ställda medlen i första hand komma till användning.

I avseende å omfattningen av beredskapsbudgeten håller utskottet före, att en ganska vid ram bör förefinnas, för att Kungl. Maj:t skall kunna med hänsyn till arbetslöshetens art och lokala fördelning kunna vidtaga de åtgärder, som i varje särskilt fall må visa sig lämpliga för vinnande av det med åtgärderna närmast avsedda syftet. Med hänsyn härtill har utskottet icke ansett sig böra föreslå någon allmän begränsning i det framlagda programmet på sätt i vissa motioner antytts. Utskottet vill emellertid uttala den förhoppningen, att arbeten i större omfattning icke skola i konjunkturutmattning syfte behöva igångsättas under den tid, som förlöper, intill dess riksdagen kan bliva i tillfälle att till prövning upptaga frågan om vad som må kunna göras för att motverka följderna av en inträdande kris. I anslutning till vad som i vissa motioner framhållits vill utskottet emellertid hava uttalat den uppfattningen att — om en begränsning i fråga om dispositionsrätten av de å beredskapsstaten upptagna förskottsanslagen ej av antydda skäl synes böra ifrågakomma — framläggandet av den tilläggsstat till riks-

staten för det år beredskapsstaten avser, torde böra ske så tidigt under riksdagen, att riksdagen snarast möjligt beredes tillfälle att pröva de åtgärder, som av en rådande kris påkallas och för vilka anslag å tilläggsstat måste beviljas. Detta läser kunna ske omkring den 15 februari eller vid den tidpunkt, som motionsvis föreslagits såsom gräns för beredskapsstatens giltighetstid. På detta sätt får riksdagen möjlighet att icke blott erhålla uppgift om de åtgärder, som av Kungl. Maj:t vidtagits genom anvisningar å beredskapsstaten, utan även att pröva omfattningen av den fortsatta verksamheten för krisens utjämning. Genom en sådan åtgärd torde också det praktiska syftet med det i motionen I: 335 framställda yrkandet rörande en tidsbegränsning av ifrågasatta bemyndigandet bli i huvudsak tillgodosett.

På grund av vad som framhållits särskilt i avseende å formerna för användningen av anslagen till statliga och kommunala beredskapsarbeten vill utskottet uttala, att dessa anslag böra få disponeras enligt den praxis, som hittills utvecklats sig. Särskilt bör uppmärksammas, att de statliga åtgärderna icke försvaga exportnäringens konkurrensförmåga eller försvåra jordbrukets möjligheter att erhålla arbetskraft. Vad i föreliggande motioner i övrigt anförts beträffande investeringsprogrammet, har utskottet med den ställning utskottet intagit till Kungl. Maj:ts förslag icke ansett sig böra särskilt ingå på.

Utskottet övergår härefter till frågan om de budgettekniska anordningar, som av departementschefen föreslagits för genomförande av det framlagda förslaget om en beredskapsstat. Även om utskottet icke bortser från att vid tillämpningen och speciellt vid upprättandet av de särskilda förskottsstater, som avsetts skola komma till stånd, svårigheter kunna komma att visa sig, vill dock utskottet betona, att det nu är fråga om ett försök att på ett annat och mera fullständigt sätt, än som vid 1933 års kris var möjligt, skapa enhetlighet och åstadkomma mera fasta normer på åtskilliga betydelsefulla områden, vilka icke tidigare varit föremål för reglering. Det torde under sådana förhållanden icke låta sig göra att i förväg fullt ut bedöma, huru de budgettekniska anordningarna lämpligen böra i detalj utformas, och säkerligen kunna härvid skilda synpunkter göras gällande. Utskottet har emellertid vid ett ingående övervägande av detta spörsmål icke funnit skäl föreligga att frångå de synpunkter, som av departementschefen blivit anförda i frågan. Givetvis förutsätter utskottet härvid, att, då erfarenhet vunnits rörande det budgetmässiga utformandet av beredskapsstaten och vad därmed äger samband, vissa jämkningar i vad som nu föreslagits kunna komma att påkallas av såväl mera formella som rent praktiska skäl. Utskottet anser sig alltså nu böra ansluta sig till departementschefens synpunkter och utgår följaktligen från att beredskapsstaten beträffande utgiftsidan i huvudsak uppställas efter förebild av riksstaten samt att å tilläggsstat framdeles begäres täckning för de medelsanvisningar, som av Kungl. Maj:t kunna behöva göras från anslagen å beredskapsstat. Även i avseende å anslags-, anvisnings- och redovisningsförfarandet vill utskottet ansluta sig till vad departementschefen anför.

Utskottet har uppmärksammat, att Kungl. Maj:t genom det framlagda förslaget sökt bereda riksdagen tillfälle att i möjligaste mån pröva de ända-

mål, för vilka å beredskapsstaten upptagits särskilda förskottsanslag. Utskottet har också i detalj ingått i granskning av de utav Kungl. Maj:t gjorda anslagsäskandena, vilket närmare framgår av efterföljande utlåtanden.

I anledning av vissa motionsvis gjorda yrkanden och förslag anser sig utskottet slutligen böra anföra följande.

I motionerna I: 334 och II: 479 har föreslagits, att riksdagen vid uppställandet av föreskrifter för beredskapsstatens användning måtte uttala sig för fastställande av vissa grunder, enligt vilka igångsättande av arbeten med anlåtande av anslag å beredskapsstat borde ske, samt bland annat ifrågasatts, att yttranden skulle inhämtas av vissa särskilt angivna myndigheter och organ, verksamma på arbetsmarknadens och näringslivets områden. I anledning härav vill utskottet framhålla, att utskottet givetvis utgår från att de frågor, som beröra igångsättande av här avsedda arbeten, bliva i vederbörlig ordning förberedda. Anledning synes sålunda saknas att från riksdagens sida lämna några närmare direktiv beträffande remissförfarandet, något som knappast skulle stå i god överensstämmelse med hittills tillämpad praxis och som för övrigt i vissa hänseenden torde vara ägnat att medföra med hänsyn till det ändamål, det här gäller att tillgodose, ej alltid önskvärda konsekvenser.

I samma motioner har yrkats på skyndsam utredning angående inrättande av ett fristående centralorgan för den egentliga arbetslöshetspolitiken. Då utskottet utgår från att Kungl. Maj:t upptager till övervägande spörsmålet om ordnandet i lämpliga former av behandlingen av sådana ärenden, som kräva en mera enhetlig handläggning, har utskottet, som icke känt sig övertygat om behovet av ett fristående organ för detta ändamål, icke ansett sig böra göra framställning i enlighet med det motionsvis nu framförda kravet.

Vidkommande åter det i motionerna I: 336 och II: 480 upptagna yrkandet om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om skyndsam utredning rörande riktlinjerna för arbetslöshetspolitikens planläggning och organisation med särskild hänsyn till de förhållanden, som aktualiserats genom uppställandet av beredskapsstaten, finner sig utskottet böra betona, att åtskilliga nya spörsmål inom arbetslöshetspolitiken uppkommit i och med förslaget om en särskild beredskapsstat. Då utskottet emellertid anser, att de nu arbetande 1937 års arbetslöshetssakkunniga vid fullgörandet av sitt uppdrag icke torde kunna undgå att till prövning upptaga även förevarande spörsmål, finner sig utskottet ej böra nu föreslå någon framställning i ämnet till Kungl. Maj:t.

Utskottet vill slutligen erinra om att vederbörande departementschef vid behandlingen av framställningen om förskottsanslag å beredskapsstat såsom bidrag till vägarbeten framhållit, att han utgått från den förutsättningen att vägarbeten i regel skulle utföras i vanlig ordning med statsbidrag av den storlek, som med hänsyn till omständigheterna kan finnas påkallad. Utskottet har redan i detta sammanhang velat understryka departementschefens sålunda gjorda uttalande och utgår följaktligen från att ifrågavarande vägarbeten komma till utförande i den ordning, som hittills varit bruklig.

I övrigt kommer utskottet att beträffande vägarbetena senare uttala sig och i samband därmed behandla vissa motionsvis gjorda yrkanden.

I anslutning till de synpunkter, som sålunda anförts, kommer utskottet att — i den mån hithörande frågor tillhöra utskottets handläggning — i särskilda hänsefter följande utlåtanden för varje departements ävensom för affärsverkens vidkommande behandla de av Kungl. Maj:t å beredskapsstat begärda anslagen samt skall framdeles upptaga frågan om ifrågasatta avskrivningar beträffande förskottsanslagen å beredskapsstat. Sedan samtliga av Kungl. Maj:t eller i motioner begärda anslag blivit av riksdagen behandlade, torde statsutskottet böra förelägga riksdagen för fastställelse beredskapsstat för budgetåret 1938/39, vilken då jämväl bör innefatta anslagen under jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Det av Kungl. Maj:t begärda bemyndigandet att sätta beredskapsstaten eller viss del därav i tillämpning samt att ställa medel till vederbörande myndigheters förfogande synes böra lämnas i detta sammanhang.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

1) besluta

a) att en beredskapsstat för budgetåret 1938/39 skall upprättas i enlighet med de allmänna riktlinjer, som av chefen för finansdepartementet i statsrådsprotokollet den 31 mars 1938 angivits, samt att å denna beredskapsstat skola uppföras de förskottsanslag, som av riksdagen kunna komma att anvisas;

b) att motionerna I: 334, 335 och 336 samt II: 479, 480 och 481, — i vad de avse investeringsprogrammet, de budgettekniska anordningarna samt övriga för beredskapsstaten grundläggande frågor — i den mån de icke få anses besvarade med vad utskottet anför, ej skola till någon riksdagens åtgärd föranleda;

c) i skrivelse till Kungl. Maj:t meddela de synpunkter beträffande frågorna om beredskapsstatens uppställning, investeringsprogrammet och de särskilda budgettekniska anordningarna, som av utskottet härovan blivit anförda;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att, om så till följd av en väsentlig försämring av konjunkturläget inom landet eller inom vissa näringsområden prövas erforderligt, fastställa beredskapsstaten eller viss del därav att lända till efterrättelse såsom förskottsstat samt att ställa å förskottsstaten upptagna anslag till vederbörande myndigheters förfogande.

Stockholm den 24 maj 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Nilsson* i Gränebo, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Hansén*, *Asplund*, *Borell*, *Nilsson* i Landeryd, *Gustafsson* i Benestad, *Lindström*, *Magnusson* i Kalmar, *Bäcklund* och *Domö*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock*, *Jansson* i Falun, *Jeppsson*, *Persson* i Falla, *Svensson*, *Andersson* i Prästhol, *Isacsson*, *Olsson* i Staxäng, *Persson* i Tidaholm, *Erlander*, *Andersson* i Malmö och *Hansson* i Rubbestad.

Reservation

av herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Borell*, *Nilsson* i Landeryd, *Domö*, *Persson* i Falla och *Olsson* i Staxäng, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet vill till en början beröra frågan om det i föreliggande proposition med förslag till beredskapsstat för budgetåret 1938/39 uppställa investeringsprogrammet och särskilt omfattningen av de ifrågasatta av konjunkturpolitiska skäl motiverade kapitalinvesteringarna. Utskottet måste i likhet med departementschefen och vissa motionärer finna åtskilliga svårigheter föreligga därutinnan, att de i föreliggande beredskapsstat upptagna förskottsanslagen i ett flertal fall hava samma ändamålsbeteckning som anslag, upptagna å det föreliggande förslaget till riksstat. Utskottet uttalar den förhoppningen, att Kungl. Maj:t, då det gäller ordnandet av sådana arbeten, som äro avsedda att utföras med anlitande av medel å beredskapsstat, men som eljest skolat senare bestridas av å den ordinarie budgeten upptagna anslag söker vidtaga sådana anordningar, att icke praktiska olägenheter uppkomma.

Dessutom vill utskottet redan här särskilt framhålla, att anslagsbeviljandet ställer stora krav på planmässighet och anpassning efter läget på arbetsmarknaden, varvid i synnerhet bör uppmärksammas, att den statliga politiken icke försvagar exportnäringens konkurrensförmåga eller försvårar jordbrukets möjligheter att få arbetskraft. I anledning av vad departementschefen anført rörande svårigheterna att på lämpligt sätt ordna arbeten under förutsättning av en mindre allmän arbetslöshet vill utskottet understryka vikten av att i största möjliga utsträckning investeringsprogrammets genomförande sker med hänsyn tagen till icke blott rådande läge på arbetsmarknaden utan även de lokala förhållandena å de orter, där arbetslösheten uppträder utan att dock hava erhållit en mera allmän spridning. Utskottet erinrar härvid om de svårigheter som tidigare i detta hänseende visat sig föreligga. Ett hänsynstagande till arbetslöshetens art och lokala spridning förutsätter samråd mellan socialdepartementet, övriga departement och verken å ena sidan och statens arbetslöshetskommission å den andra. Ett

sådant samråd har, som vissa motionärer påpekat, hittills icke i tillräcklig grad förekommit. Utskottet förutsätter dessutom, att vid en mera lokalt begränsad arbetslöshet de för arbetslöshetens bekämpande å den ordinarie budgeten till förfogande ställda medlen i första hand komma till användning. Likaledes förutsätter utskottet, att beredskapsstaten ej behöver träda i tillämpning för bekämpande av en mera utbredd arbetslöshet, så framt denna är i sin helhet av mindre betydande storlek. Skulle arbetslöshetens omfattning nödvändiggöra att medel av beredskapsstaten anvisas, förutsätter utskottet vidare att arbetena utväljas med hänsyn i första rummet till deras förmåga att direkt häva arbetslösheten och att således, vad särskilt förskottsanslag till byggnadsarbeten angår, desamma på grund av nuvarande situation på byggnadsmarknaden utnyttjas med största återhållsamhet. Igångsättande av arbeten upptagna i beredskapsstaten bör ske i sammanhang och endast i den omfattning visst arbetslöshetsläge kräver samt efter uppgjord plan.

I avseende å omfattningen av beredskapsbudgeten håller utskottet före, att en ganska vid ram av arbetsobjekt bör förefinnas, inom vilken Kungl. Maj:t må kunna utvälja lämpliga arbeten och med hänsyn till arbetslöshetens art och lokala fördelning vidtaga de åtgärder, som i varje särskilt fall kunna visa sig lämpliga för vinnande av det med åtgärderna närmast avsedda syftet. Å andra sidan finner utskottet i likhet med vissa motionärer ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att utan riksdagens vidare hörande igångsätta samtliga de inom en så vid ram angivna åtgärderna icke lämpligen böra ifrågakomma. Många skäl tala i detta hänseende för att återhållsamhet bör iakttagas. Behov av att utan riksdagens speciella hörande disponera medel för igångsättande av arbeten kan föreligga blott till början av år 1939, alltså under blott ungefär 7 månader. I detta sammanhang erinrar utskottet om att de medel, som riksdagen under en följd av år anslagit till allmänna arbeten i öppna marknaden, ännu icke till fullo uttagits. I anledning härav finner sig utskottet böra föreslå den allmänna begränsningen av det framlagda programmet, att Kungl. Maj:t skall äga att inom en viss kostnadsram, som utskottet finner lämpligen kunna bestämmas till 50 miljoner kronor, anordna arbeten, avsedda att bekostas av medel, som anvisats å beredskapsstaten. I anslutning till vad som i vissa motioner framhållits vill utskottet hava uttalat den uppfattningen, att framläggandet av tilläggsstat till riksdagen för det år beredskapsstaten avser, torde böra ske så tidigt under riksdagen, att riksdagen snarast möjligt beredes tillfälle att pröva de åtgärder, som av en rådande kris påkallats och för vilka anslag å tilläggsstat måste begäras. Detta bör kunna ske före den 15 februari. På detta sätt får riksdagen möjlighet att icke blott erhålla uppgift om de åtgärder, som av Kungl. Maj:t vidtagits genom anvisningar å beredskapsstaten, utan även att pröva omfattningen av den fortsatta verksamheten för krisens bekämpande. Genom en sådan anordning skulle det ifrågasätta bemyndigandet för Kungl. Maj:t upphöra att gälla vid ovan angivna tidpunkt.

På grund av vad som framhållits särskilt i avseende å formerna för användningen av anslagen till statliga och kommunala beredskapsarbeten vill

utskottet särskilt framhålla, att den arbetsverksamhet, som socialdepartementet nu för arbetslöshetspolitiska syften bedriver med detta slag av arbeten, bör avvecklas. Sådana arbeten, som äro att hänföra till egentliga hjälparbeten, böra i stället inordnas under ett centralorgan, såsom utskottet här nedan närmare vill utveckla i samband med behandlingen av vissa i ämnet väckta motioner. Ingen fast praxis, enligt vilken anslagen till statliga och kommunala beredskapsarbeten böra få disponeras, har hittills utvecklat sig. Bestämmandet häröver ligger helt och odelat hos ett statsdepartement, vilket utskottet finner strida mot svensk förvaltningstradition. I avvaktan på resultatet av en utredning angående ett centralorgan, vill utskottet föreslå att det av Kungl. Maj:t begärda anslaget om 40 milj. kr. till statliga och kommunala beredskapsarbeten ej beviljas, utan att i stället ett belopp av 15 milj. kr. anvisas å beredskapsstaten att ställas till arbetslöshetskommissionens förfogande, varom utskottet senare skall avgiva förslag. Skulle detta belopp visa sig otillräckligt, torde det ankomma på Kungl. Maj:t att till nästkommande riksdag inkomma med framställning om en förstärkning av anslaget.

Utskottet övergår härefter till frågan om de budgettekniska anordningar, som av departementschefen föreslagits för genomförande av det framlagda förslaget om en beredskapsstat. Även om utskottet icke bortser från att vid tillämpningen och speciellt vid upprättandet av de särskilda förskottsstater, som avsetts skola komma till stånd, svårigheter kunna komma att visa sig, vill dock utskottet uttala en förhoppning, att det försök med en särskild beredskapsstat som nu göres i och för sig skall leda till större enhetlighet och åstadkomma mera fasta normer i åtskilliga grundläggande hänseenden, vilka icke tidigare varit föremål för reglering. Det torde under sådana förhållanden icke låta sig göra att i förväg fullt ut bedöma, huru de budgettekniska anordningarna lämpligen böra i detalj utformas, och säkerligen kunna härvid skilda synpunkter göras gällande. Utskottet har emellertid vid ett ingående övervägande av detta spörsmål icke funnit skäl föreligga att frånga de synpunkter, som av departementschefen blivit anförda i frågan. Givetvis förutsätter utskottet härvid, att, då erfarenhet vunnits rörande det budgetmässiga utformandet av beredskapsstaten och vad därmed äger samband, vissa jämkningar i vad som nu föreslagits kunna komma att påkallas av såväl mera formella som rent praktiska skäl. Utskottet anser sig alltså nu böra ansluta sig till departementschefens synpunkter och utgår följaktligen från att beredskapsstaten beträffande utgiftssidan i huvudsak uppställas efter förebild av riksstaten samt att å tilläggsstat framdeles begäres täckning för de medelsanvisningar, som av Kungl. Maj:t kunna behöva göras från anslagen å beredskapsstat. Även i avseende å anslags-, anvisnings- och redovisningsförfarandet vill utskottet ansluta sig till vad departementschefen anfört.

I anledning av vissa motionsvis gjorda yrkanden och förslag anser sig utskottet slutligen böra anföra följande.

I motionerna I: 334 och II: 479 har föreslagits, att riksdagen vid uppstäl-

landet av föreskrifter för beredskapsstatens användning måtte uttala sig för fastställande av vissa grunder, enligt vilka igångsättande av arbeten med anlitande av anslag å beredskapsstat borde ske, samt sålunda bland annat ifrågasatts, att yttranden skulle inhämtas av vissa särskilt angivna myndigheter och organ, verksamma på arbetsmarknadens och näringslivets områden. I anledning härav vill utskottet framhålla, att riksdagen på i nyssnämnda motioner angivet sätt, d. v. s. genom remissförfarande, bör kräva garantier för att de beviljade medlen icke utan förutsatt tvångsläge tas i anspråk, då riksdagen eljest vid utställandet av fullmakterna skulle gå längre än som kan anses förenligt med grundprinciperna för riksdagens bevilningsmakt.

I motionerna nr I: 334 och II: 479 har yrkats på skyndsam utredning angående inrättande av ett fristående centralorgan för den egentliga arbetslöshetspolitiken. Utskottet vill erinra om vad fjolårets riksdag i skrivelse nr 446 uttalat beträffande önskvärdheten att överväga spörsmålet om lämpligt organ för handhavande av de ärenden, som kräva central handläggning. Utskottet har icke kunnat undgå att finna, att en viss brist på enhetlighet gjort sig gällande vid arbetslöshetens bekämpande, såsom vid igångsättande av planerade hjälparbeten, vilka handhafts dels av statens arbetslöshetskommission, dels av högre statliga myndigheter. Ett organ, som kan ha översyn över hela området för hjälppolitiken och samordna de statliga åtgärderna mot arbetslöshet, anser utskottet vara behöfligt. Åt ett sådant centralorgan borde överlämnas uppgiften att administrera de arbeten, som icke avse de mera normala arbetena inom departementen eller verken eller andra inom beredskapsstaten specificerade arbeten i allmän eller enskild regi. Till centralorganets verksamhetsområde torde jämväl en eventuellt erforderlig kontant understödsverksamhet böra hänföras.

Vidkommande slutligen det i motionerna I: 336 och II: 480 upptagna yrkandet om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om skyndsam utredning rörande riktlinjerna för arbetslöshetspolitikens planläggning och organisation med särskild hänsyn till de förhållanden, som aktualiserats genom uppställandet av en särskild beredskapsstat, finner sig utskottet böra betona, att den erfarenhet om åtgärder för arbetslöshetens bekämpande, som redan nu föreligger, bör läggas till grund för en utredning, som avser att undersöka möjligheterna av att anpassa dylika åtgärder efter säsongvariationerna på arbetsmarknaden, efter variationerna i konjunkturerna och efter arbetslöshetens karaktär. Vid en sådan utredning bör även undersökas effekten av de olika hjälpformer, som kommit till användning, samt i enlighet med förra årets riksdags uttalande verkställas en allmän översyn över de bestämmelser, som reglera den samhälleliga hjälpverksamheten vid arbetslöshet.

I anslutning till de synpunkter, som sålunda anförts, kommer utskottet att — i den mån hithörande frågor tillhöra utskottets handläggning — i särskilda utlåtanden denna dag för varje departements ävensom för affärsverkens vidkommande behandla de av Kungl. Maj:t å beredskapsstat begärda anslagen samt skall framdeles upptaga frågan om ifrågasatta avskrivningar beträffande förskottsanslagen å beredskapsstat. Sedan samtliga av

Kungl. Maj:t eller i motioner begärda anslag blivit av riksdagen behandlade, torde statsutskottet böra förelägga riksdagen för fastställelse beredskapsstat för budgetåret 1938/39, vilken då jämväl bör innefatta anslagen under jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Det av Kungl. Maj:t begärda bemyndigandet att sätta beredskapsstaten eller viss viss del därav i tillämpning samt att ställa medel till vederbörande myndigheters förfogande synes böra lämnas i detta sammanhang.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

1) besluta

a) att en — — — att anvisas;

b) med bifall till motionerna I: 334 och II: 479 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsammaste utredning angående inrättande av ett fristående centralorgan för den egentliga arbetslöshetspolitiken samt att Kungl. Maj:t måtte till nästa års riksdag inkomma med förslag i ämnet;

c) med bifall till motionerna I: 336 och II: 480 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning rörande riktlinjerna för arbetslöshetspolitikens planläggning och organisation;

d) i skrivelse till Kungl. Maj:t meddela de synpunkter beträffande frågorna om beredskapsstatens uppställning, riksdagsfullmaktens giltighetstid, investeringsprogrammet, remissförfarandet, arbetenas lokala och säsongmässiga anpassning samt planmässiga igångsättande, som av utskottet här ovan blivit anförda;

2) bemyndiga — — — erforderligt, fastställa viss del av beredskapsstaten att intill en sammanlagd årskostnad för staten av 50 miljoner kronor lända till — — — myndigheters förfogande.»